

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра туризму

Лідія Дубіс, Марта Мальська

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
НА ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ

зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»

Львів 2024

Рекомендовано до друку
Вченою радою географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 7 від 26.06.2024 р.

Рецензент: Антонюк Н. В., доктор історичних наук, професор,
завідувачка кафедри європейських та регіональних студій
ЛНУ імені Івана Франка

Дубіс Л., Мальська М. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація», ОПП «Міжнародний туризм». Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 39 с.

Адреса кафедри туризму:
вул. Дорошенка, 41, кімн. 4, Львів, 79000;
тел.+380 (32) 239-46-03
E-mail: tourism.dep.geography@lnu.edu.ua

Дубіс Л. Ф., Мальська М. П.
© ЛНУ імені Івана Франка, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета і завдання.....	5
1.2. Програмні результати.....	6
1.3. Критерії оцінювання	9
1.4. Структура навчальної дисципліни.....	13
1.5. Література для вивчення дисципліни.....	15
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ РОБОТИ	21
РОЗДІЛ 3. САМОСТІЙНА РОБОТА ТА ІДНЗ	28
РОЗДІЛ 4. ПИТАННЯ ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	29
РОЗДІЛ 5. КВАЛІФІКАЦІЙНА (МАГІСТЕРСЬКА) РОБОТА ЯК САМОСТІЙНЕ НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧА	32
5.1. Загальні положення	11
5.2. Етапи виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи.....	34
РОЗДІЛ 6. ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕНОСТІ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37

ВСТУП

Найвагомішою – складовою будь-якого наукового дослідження є його науково-методичні засади, що визначаються достовірність й актуальність наукових досліджень. На їхній вибір впливають мета та завдання дослідження, які ставить дослідник на різних етапах дослідження з метою вирішення наукової проблеми. Вміння та навички правильно підібрати науково-методичні засади, організувати дослідження на різних його етапах є важливими і необхідними для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. На їхнє формування передусім скерована навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень», що є однією з нормативних дисциплін зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» для ОПП «Міжнародний туризм» другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання. Дисципліну викладають у другому семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською кредитно-трансферною системою).

Пропоновані методичні вказівки призначені для допомоги у засвоєнні здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». У межах вивчення дисципліни розкрито загальні положення, що відображають роль науки і наукових досліджень у сучасному світі; зміст і функції науки як соціокультурного феномена; виникнення та етапи еволюції науки; світовий досвід в організації та проведенні наукових досліджень; проаналізовано загальні положення, структуру, логіку та фази проєктування й організації наукового дослідження, охарактеризовано поняття об'єкта, предмета наукових досліджень; проаналізовано особливості науково-дослідної роботи в галузі туризму і рекреації. Важливими у навчальній дисципліні є низка тем і практичних робіт, що скеровані на підготовку здобувачів другого (магістерського) рівня до вирішення науковими методами різнопланових практичних завдань у сфері туризму та рекреації.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета і завдання

Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» призначена для ознайомлення здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» з теоретичними основами (головними поняттями, категоріями, концепціями, принципами, які визначають специфіку функціонування суб'єктів індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях), методологією та організацією наукових досліджень, можливостями їх застосування для написання різних видів студентських науково-дослідних робіт (статей, тез, матеріалів конференцій, кваліфікаційних магістерських робіт тощо) у сфері туризму та рекреації.

Мета навчальної дисципліни – розглянути роль науки і наукових досліджень у сучасному світі, ознайомити здобувачів із міжнародним та українським досвідом організації й проведення наукових досліджень для підготовки фахівців зі знанням теорії, методології, здатністю організувати та побудувати алгоритм власних наукових досліджень у сфері туризму та рекреації. Важливим аспектом дисципліни є практичне застосування теоретичних знань, передусім визначити науково-методичні засади власного дослідження, вміти правильно підібрати відповідні методи та інструментарій дослідження, способи аналізу й представлення наукової інформації та емпіричних даних, що є необхідною умовою наукових кваліфікаційних робіт магістерського рівня та прийняття ефективних рішень у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола практичних проблем і завдань.

Завдання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»:

1) розкрити роль науки і наукових досліджень у сучасному світі, проаналізувати зміст і функції науки як соціокультурного феномена;

2) ознайомити здобувачів із міжнародним та українським досвідом організації й проведення наукових досліджень для підготовки фахівців у сфері туризму та рекреації;

3) сформувати у здобувачів знання про теорію, методологію та методи наукових досліджень, навички їх практичного застосування на різних етапах написання наукових робіт;

4) ознайомити здобувачів із принципами організації наукових досліджень, головними етапами та засадами створення алгоритму наукових досліджень у сфері туризму та рекреації.

5) сформувати у здобувачів систему знань про інформаційне забезпечення наукових досліджень, у тім числі про види джерел інформації, принципи її систематизації та представлення;

6) навчити застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних завдань у сфері туризму та рекреації;

6) ознайомити здобувачів із принципами доброчесності й сформувати вміння правильно, відповідно до вимог цитувань і норм доброчесності, використовувати почерпнуту з інших джерел наукову інформацію;

7) розкрити особливості та навчити здобувачів створювати доповіді-презентації для представлення власних наукових досліджень;

8) окреслити засади й принципи ведення наукової дискусії та сформувати у здобувачів навички її ведення;

9) з урахуванням результатів наукових досліджень навчити здобувача приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола практичних проблем і завдань.

1.2. Програмні результати

Як уже зазначено, навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» є однією з нормативних дисциплін зі спеціальності

242 «Туризм і рекреація» для ОПП «Міжнародний туризм» другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання. У результаті її вивчення здобувач повинен:

знати:

- ❖ світовий досвід в організації та проведенні наукових досліджень;
- ❖ науково-методичні засади та принципи науково-дослідницької роботи;
- ❖ категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи наукових досліджень та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації;
- ❖ закони, закономірності та принципи наукових досліджень у тім числі у сфері туризму та рекреації;
- ❖ структуру організації наукового дослідження та головні етапи науково-дослідної роботи;
- ❖ основні джерела наукової інформаційні, методи та способи її аналізу та представлення;
- ❖ засади наукової доброчесності при виконанні, апробації та презентації наукового дослідження;
- ❖ принципи побудови наукових доповідей та ведення наукових дискусій.

вміти:

- ❖ критично осмислити, оцінювати сучасні наукові здобутки та виокремити проблеми у сфері туризму та рекреації чи на межі галузей знань;
- ❖ планувати і виконувати наукові чи прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації;
- ❖ застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних завдань у сфері туризму та рекреації;
- ❖ систематизувати, аналізувати, узагальнювати та представляти наукову інформацію у сфері туризму та рекреації;

- ❖ презентувати результати наукових досліджень та вести наукову дискусію у вітчизняному та міжнародному середовищі;
- ❖ розробити структуру та правильно оформляти наукову працю, в тім числі кваліфікаційну (магістерську) роботу;
- ❖ приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола практичних проблем і завдань.

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» дасть змогу здобувачам набутися низку загальних, спеціальних (фахових) компетентностей та програмних результатів відповідно до ОПП «Міжнародний туризм», у тім числі:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.
- ЗК 2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.
- ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.
- СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.
- СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

Програмні результати навчання:

- РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

PH2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

PH3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

PH10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» сприяє розвитку у здобувачів таких м'яких навичок (soft skills): критичне мислення, професійна самопрезентація, формування та відстоювання власної думки, вміння вести дискусію.

1.3. Критерії оцінювання

Основними формами навчання є лекційна подача матеріалу, проведення практичних занять, а також організація самостійної роботи здобувачів та ІНДЗ. Вивчення дисципліни супроводжується інформаційними, ілюстративними та проблемними методами навчання. Лекції супроводжуються демонстрацією основних положень, таблиць та рисунків з використанням мультимедійних засобів. На практичних заняттях відбувається роз'яснення сутності завдань і підходів до їх вирішення, а також вирішення проблемних питань.

Для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як підготовка індивідуальних і колективних завдань для розвитку навиків командної роботи та вміння вести дискусію. При викладанні навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» широко використовується форма лекцій-презентацій та дискусія. Дискусії передбачають публічний виступ кожного

добувача із підготованим науково-методичним матеріалом за темою свого індивідуального завдання (головно, за темою магістерської роботи). Після виступу-презентації відбувається обговорення, обмін думками та поглядами щодо представленої науково-дослідної теми з іншими учасниками навчального процесу. Такі дискусії сприяють опануванню здобувачами навиків формування й обґрунтування власних ідей і думок, їх представлення перед аудиторією, участі у дискусії і вміння відстоювати власну позицію, оцінювати пропозиції інших учасників. Такі вміння є важливим елементом підготовки висококваліфікованих фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Загалом використовуються такі методи навчання:

- а) словесні – презентація, пояснення, дискусія;
- б) наочні – презентація, ілюстрування матеріалу таблицями, картами, схемами та графіками, світлинами;
- в) практичні – виконання практичних робіт з метою набуття нових знань та інформації, їхньої достовірної інтерпретації відповідно до вимог до наукових праць, у тім числі магістерських.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Під час семестру здобувач може набрати 100 балів. Розподіл балів за виконання практичних занять, змістовних модулів із урахуванням самостійної роботи здобувача, ІНДР, додаткових балів наведено у таблиці 1.

Таблиця 1. Критерії оцінювання різних видів робіт з навчальної дисципліни

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у практичних заняттях		
Критерії оцінювання		6 балів
Здобувач має глибокі теоретичні знання, вільно володіє категорійно-термінологічним апаратом з методології наукових досліджень, використовує методи та інструментарій системи наук, що формують		6

<p>науковий базис туризму та рекреації, самостійно й аргументовано викладає матеріал під час усних виступів і презентацій, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та виконаних практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Здобувач вміє вести дискусію та аргументовано відповідає на запитання</p>	
<p>Здобувач має достатні теоретичні знання, вільно володіє категорійно-термінологічним апаратом з методології наукових досліджень, використовує методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації, самостійно й аргументовано викладає матеріал під час усних виступів і презентацій, розкриває зміст теоретичних питань та виконаних практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Здобувач вміє вести дискусію та аргументовано відповідає на запитання</p>	5
<p>Здобувач загалом володіє категорійно-термінологічним апаратом з методології наукових досліджень, використовує методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації, самостійно викладає матеріал під час усних виступів і презентацій, але не у повному обсязі розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. У практичних роботах є незначні неточності, які суттєво не впливають на їхнє виконання. Здобувач вміє вести дискусію, але допускає незначні неточності у відповідях на запитання</p>	4
<p>Здобувач не у повному обсязі володіє категорійно-термінологічним апаратом з методології наукових досліджень, не в повному обсязі використовує методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації, поверхнево викладає матеріал під час усних виступів, використовуючи при цьому лише обов'язкову літературу. У практичних роботах є незначні помилки, які несуттєво впливають на результат виконаних практичних робіт. Здобувач частково веде дискусію та допускає неточності у відповідях на запитання</p>	3
<p>Здобувач частково володіє категорійно-термінологічним апаратом з методології наукових досліджень, частково використовує методи та інструментарій системи наук, послуговуючись при цьому лише обов'язковою літературою. У практичних є помилки, які впливають на результат виконаних практичних робіт. Здобувач допускає неточності у відповідях на запитання та не вміє аргументовано вести дискусію</p>	2
<p>Здобувач частково володіє категорійно-термінологічним апаратом з методології наукових досліджень, частково використовує методи та інструментарій системи наук, послуговуючись не у повному обсязі обов'язковою літературою. У практичних є суттєві помилки, які впливають на результат виконаних практичних робіт. Здобувач не відповідає на усі запитання та не вміє вести дискусію</p>	1

Здобувач не володіє теоретичним матеріалом і не виконав практичну роботу чи завдання	0
Максимальна кількість балів за участь у 8 практичних заняттях	48 балів
2. Самостійна робота студентів (СРС)	
Критерії оцінювання	35 балів
Самостійна робота здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час дискусій та блиц-опитуваннях на лекціях, написанні двох змістовних модулів	35
3. Індивідуальна науково-дослідна робота студента (ІНДР)	
Критерії оцінювання	6 балів
робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі	6
робота виконана та захищена з поясненнями та висновками у повному обсязі, але з порушенням термінів або вимог	5
робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог	4
робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	3
робота не захищена та виконана з порушення методичних рекомендацій	1–2
робота не виконана	0
Максимальна кількість балів за виконання ІНДЗ	12 балів
4. Додаткові бали	
Критерії оцінювання	5 бали
Нарахування додаткових балів відбувається за написання тез доповідей/участь у діяльності наукового гуртка/участь у наукових семінарах та круглих столах/участь у заходах неформальної освіти (за отримання сертифікатів про проходження навчання на різних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо)	5
Враховується також: креативність мислення, оригінальність міркувань щодо шляхів вирішення конкретних цілей дослідження; участь у дискусіях і обговореннях на лекціях та практичних заняттях; відвідування занять та участь здобувача у них	
Максимальна кількість балів за поточний контроль	100 балів

1.4. Структура навчальної дисципліни

Відповідно до навчального плану ОПП «Міжнародний туризм» обсяг курсу становить 32 години аудиторних занять, у тім числі 16 годин лекцій та 16 годин практичних занять, для заочної форми навчання відповідно 16 аудиторних занять, 8 годин лекцій та 8 годин практичних занять (табл. 2).

Таблиця 2. Схема навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»

Тиж.	Тема, короткі тези	Форма діяльності	Кількість годин (очна/заочна форма)
1.	Тема 1. Роль науки і наукових досліджень у сучасному світі. Зміст і функції науки як соціокультурного феномена. Виникнення та етапи еволюції науки. Світовий досвід в організації та проведенні наукових досліджень. Найвідоміші наукові школи в Україні та світі	Лекція, дискусія	2/1 год.
2.	Практична робота 1. Світові тренди у наукових дослідженнях. Аналіз основних трендів розвитку наукових досліджень у сфері туризму і рекреації, у тім числі різновиду вибраного здобувачем	Практична робота	2/1 год.
3.	Тема. 2. Суть та поняття наукового дослідження. Логіка наукового дослідження. Загальна структура наукового дослідження. Фаза проектування. Структурне розуміння методології наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Об'єкт та предмет наукових досліджень. Особливості науково-дослідної роботи в галузі туризму і рекреації	Лекція, дискусія	2/1 год.
4.	Практична робота 2. Наука як сфера людської діяльності. Предмет, об'єкт та функції науки. Сформулювати предмет і об'єкт дослідження обраної здобувачем теми у сфері туризму і рекреації. Розкрити головні функції різновиду туризму, обраного здобувачем	Практична робота	2/1 год.
5.	Тема 3. Методологія наукових досліджень. Основні елементи та форми методології наукового дослідження. Суть головних теоретичних понять: теорія, гіпотеза, концепція. Наукові вимоги до термінів та наукових визначень. Методологічні принципи термінотворення: відображення, системності, передбачення, антології, традицій. Категорійно-термінологічний апарат з методології та організації наукових досліджень	Лекція, дискусія	2/1 год.
6.	Практична робота 3. Наукові терміни у сфері	Практична	2/1 год.

	туризму і рекреації. Аналіз термінів різновиду туризму чи рекреації обраного здобувачем	робота	
7.	Тема 4. Поняття про закони, закономірності та принципи наукових досліджень. Сутність законів, закономірностей та принципів наукових досліджень, зокрема в туризмі та рекреації. Сутність закону територіального розподілу праці; закономірності спеціалізації регіонів у внутрішньодержавному та спеціалізації країн у міждержавному поділі праці. Сутність закону територіальної інтеграції праці і закономірності комплексного розвитку регіонів з позиції туризму і рекреації	Лекція, дискусія	2/1 год.
8.	Практична робота 4. Аргументація у наукових дослідженнях як спосіб доведення наукових концепцій, теорій, ідей, гіпотез. Аналіз аргументації в обраному здобувачем науковому дослідженні у сфері туризму та рекреації	Практична робота	2/1 год.
9.	Тема 5. Методи наукових досліджень у туризмі та рекреації. Методи дослідження у туризмі і рекреації та їхня класифікація. Загальнонаукові, конкретно-наукові та спеціальні методи дослідження у сфері туризму і рекреації. Критерії вибору методів. Статистичні методи оцінювання та геопросторовий аналіз даних. Поняття про алгоритм наукових досліджень. Головні принципи його створення та організації наукових досліджень у сфері туризму та рекреації	Лекція, дискусія	2/1 год.
10.	Практична робота 5. Скласти логічну опорну схему методів дослідження обраної здобувачем теми наукового дослідження	Практична робота	2/1 год.
11.	Тема 6. Наукове дослідження: сутність та загальні вимоги. Логіка наукового дослідження. Загальна структура наукового дослідження. Фаза проектування. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень. Види викладу науково-дослідної продукції: монографії, статті, тези та матеріали конференцій, наукові звіти. Зміст та особливості їхнього оформлення та написання. Принципи доброчесності у наукових дослідженнях. Міжнародні критерії оцінювання та рейтинги наукових публікацій	Лекція, дискусія	2/1 год.
12.	Практична робота 6. Техніка оформлення цитувань, посилань та списку літератури у наукових роботах. Ознайомлення з головними бібліометричними платформами сучасної науки та стандартами цитувань. Гарвардська система цитувань. Транслітерація бібліографії у наукових публікаціях	Практична робота	2/1 год.

13.	Тема 7. Інформаційне забезпечення НДР: джерела, методика пошуку і аналізу інформації. Типологія інформаційних джерел. Інтернет-ресурси як джерело пошуку інформації. Наукові бібліотеки і їх електронні ресурси. Бібліографічні джерела. Архівні джерела. Особливості пошуку неопублікованих матеріалів. Бази даних сучасних інформаційних мереж. Техніка збирання та систематизації усної інформації та її аналізу. Способи представлення інформації	Лекція, дискусія	2/1 год.
14.	Практична робота 7. Анкетування як метод отримання інформації для наукових досліджень. Структура анкети, критерії її розробки. Розробка анкети для власного магістерського дослідження	Практична робота	2/1 год.
15.	Тема 8. Науково-дослідна робота (НДР) здобувачів у ВНЗ. Магістерська робота як власне наукове дослідження здобувача. Організація і форми науково-дослідної роботи здобувачів у ВНЗ. Магістратура та аспірантура як форми підготовки наукових кадрів і здійснення НДР у вищій школі. Види студентських наукових досліджень: наукова доповідь, реферат, анотація, тези, стаття. Магістерська робота. Планування та організація виконання кваліфікаційної магістерської роботи. Вимоги до кваліфікаційної роботи. Процедура захисту. Принципи побудови доповіді-презентації та засади ведення наукових дискусій. Критерії оцінювання кваліфікаційної магістерської роботи. Забезпечення академічної доброчесності	Лекція, дискусія	2/1 год.
16.	Практична робота 8. Побудова алгоритму досліджень з урахуванням мети та завдань магістерської роботи здобувача. Визначення етапів, методів та побудова алгоритму наукових досліджень магістерської роботи здобувача	Практична робота	2/1 год.

1.5. Література для вивчення дисципліни

Основна література

1. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Львів : Вид-во ЛНУ імені І. Франка, 2020. 226 с.

2. Кизим М. О., Дороніна М. С., Хаустова В. Є. *Методологія і технологія наукових досліджень. Економічні науки (у схемах, визначеннях, прикладах)* : навч. посібник. Харків : ФОП Лібуркіна, 2022. 56 с.
3. Кирильчук А. А., Наконечний Ю. І. *Методологія та організація досліджень в науках про Землю* : навч. посібник. Львів, 2021. 496 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Методологія наукових досліджень* : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
5. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч. посібник / за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
6. Влах М., Котик Л. *Теорія і методологія географічної науки* : навч. посібник. Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 343 с.
7. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. та ін. *Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування)* : навч. посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.
8. Мокін Б. І., Мокін О. Б. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
9. Немець К. А., Немець Л. М. *Теорія і методологія географічної науки : методи просторового аналізу* : навч.-метод. Посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
10. Siwiński W., Tauber R. D. *Metodologia badań naukowych*. Poznań : Wyd. WSHiG, 2006. 409 с.
11. Топчієв О. Г. *Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики*. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.
12. Мальська М. П., Худо В. В., Паньків Н. М. *Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсіві, бакалаврські*

та магістерські) для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 70 с.

13. Мальська М. П., Пандяк І. Г., Філь М. І. Навчально-методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи. Для студентів спеціальностей «242, Туризм» спеціалізацій «Організація туристичної діяльності», «Міжнародний туризм» та «241, Готельно-ресторанна справа». Львів, 2019. 150 с.

14. Навчально-методичні вказівки з курсу «Основи наукових досліджень» / Уклала Паньків Н. М. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 66 с.

Допоміжна

1. Malska M.P., Purska I.S. Crisis management in tourism: theory, methodology and practice: training manual. Kyiv: SBA-print, 2019. 166 p.

2. Мальська М. П. Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 244с.

3. Мальська М., Паньків Н. Туристично-ресурсний потенціал території: підручник. Київ: Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. 534 с.

4. Malska M., Antonyuk N., Malskyi M. Security challenges to international tourism: national and world trends. Security of the XXI century: national and geopolitical aspects: collective monograph. Prague, 2019. P. 24–29.

5. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. Київ : Знання, 2008. 661 с.

6. Dąbrowska B. Turystyka międzynarodowa w globalnej gospodarce. Warszawa PWE, 2016. 146 s.

7. Dąbrowska B. Międzynarodowy biznes turystyczny. Warszawa, 2016. 178 s.

8. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 369 с.

9. Ворошилова Г. А. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму у формуванні глобально-конкурентних переваг. *International Scientific Journal*, 2016. № 1. С. 6–74.

10. Білоус, С., Безручко, Л., Лемега, Н. Стратегічні напрями відновлення сфери послуг України у поствоєнний період. *Економіка та суспільство*, Одеса, 2022. (46). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-3>

11. Туристична політика зарубіжних країн : підручник / за ред. А. Ю. Парфіненка. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 220 с.

12. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. Київ: ЦУЛ, 2012. 368с.

13. Андрущенко О. С. Організація туристичної діяльності: конспект лекцій. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2022. 144 с.

14. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. Київ : КНТЕУ, 2009. 436с.

15. Габчак Н., Дубіс Л., Маляр Е. Критерії виокремлення перспективних пунктів пропуску українсько-угорського кордону в межах Закарпаття. *Науковий вісник Угородського університету. Серія “Економіка”*. Ужгород. 2021. Вип. 1(57). С. 80–85. DOI: 10.24144/2409-6857.2021.1(57). 80-84; <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/235728>

16. Habchak N. F., Dubis L. F. Analysis of ecotourism infrastructure within the nature-protected areas of the Transcarpathian region (on the example of National Nature Park «Synevyr»). *Journal of geology, geography and geoecology*. Dnipro. 31(1). 2022. P. 22–30. Режим доступу: <https://geology-dnu.dp.ua/index.php/GG/article/view/884>.

17. Kamińska W., Mularczyk M., Magdalena C., Dubis L., Malska M., Nesterov E. Perceived destination image of Poland: an analysis based on Ukrainian and russian. *Miscellanea Geographica*. Vol. 25. No. 3. 2021. P. 169–180. DOI: <https://doi.org/10.2478/mgrsd-2020-0052>

18. Habchak N., Dubis L. Prospects for the development of transport network in Transcarpathia within cross-border territories with EU countries. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 2020. Vol. 29 (3). P. 512–519. DOI <https://doi.org/10.15421/112046>

19. Габчак Н., Дубіс Л. Можливості застосування досвіду Данії у розвитку велотуризму в місті Ужгород. *Географія та туризм*. 2019. Вип. 47. С. 45–58. http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2019_47_6

20. Мальська М. П., Дубіс Л. Ф., Зінько Ю. В., Шевчук О. М. Сталий розвиток рекреації і туризму в національних парках заходу України // Стратегії сталого розвитку в туризмі та готельно-ресторанному бізнесі: можливості і проблеми запровадження в Україні: кол. монографія / за ред. Г. М Чепурди. Черкаси: ЧДТУ, 2021. С. 25–32.

21. Мандюк Н. Л., Манько А. М. Менеджмент у туризмі. Навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 198 с.

22. Habchak N., Dubis L. Labour migration of the population of Ukraine to the countries of the European Union: factors and risks of influence. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 28 (1). С. 59–67. DOI: <https://doi.org/10.15421/111907>

23. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>

24. Malska M., Dubis L., Zinko Yu., Liubitseva O. Tourist clusters as innovative structures: Ukrainian and Polish experience of formation and functioning / In: *Modern technologies in the development of economy and human well-being*. Edited by Tetyana Nestorenko and Magdalena Gawron-Łapuszek. Katowice: Publishing House of University of Technology, 2020. P. 145–156.

25. Паньків Н.. Формування туристичного іміджу території України під час війни/Міжнародний науковий журнал «Грааль науки» № 30 (серпень, 2023) : за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної конференції

«Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities», що проводилася 4 серпня 2023 року ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія). С.420–423.

26. Dąbrowska B. J. Rynek turystyczny Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, 2008.

27. Globalny kodeks etyki w turystyce (1999) [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ethics.unwto.org/sites/all/files/docpdf/poland_0.pdf

28. Мальська М. П., Малюга Л. А., Масюк Ю. О. Міжнародний курортний спа-менеджмент: навч. посіб. Київ: Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 274 с.

29. Мальська М.П., Грицишин А.Т., Білоус С.В., Топорницька М.Я. Фестивальний туризм: теорія та практика: навч. посіб. Київ: Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. 232с.

30. Мальська М.П., Бордун О.Ю., Антонюк Н.В. Медичний і оздоровчий туризм (міжнародні та національні аспекти). Навч.посіб. Київ: в-во Каравелла, 2022. 234 с.

31. Про вищу освіту. Закон України. Відомості Верховної Ради, 2014. № 37–38. Зі змінами № 3062-IX від 02.05.2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#n157>

32. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України. Відомості Верховної Ради, 2016, № 3, ст.25. Зі змінами № 2849-IX від 13.12.2022 Київ. Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

33. Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Львів: ЛНУ, 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf

34. Положення про порядок виконання науково-дослідних робіт у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Львів: ЛНУ, 2017. [Електронний ресурс]. Режим доступу: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/10/reg-research.pdf

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні ресурси наукових бібліотек, у тім числі періодичні наукові фахові українські та міжнародні часописи зі сфери туризму і рекреації.
2. Законодавство України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. World Tourism Organization UNWTO. URL : <http://www2.unwto.org/>

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

Упродовж семестру здобувач виконує низку практичних робіт. Роботи передусім відповідають тематиці лекцій, допомагають студентам засвоїти теоретичний матеріал та реалізувати власне наукове дослідження.

Практична робота 1. Світові тренди у наукових дослідженнях. Аналіз основних трендів розвитку наукових досліджень у сфері туризму, у тім числі різновиду туризму обраного здобувачем.

Мета заняття: Ознайомити здобувачів вищої освіти зі сучасними науковими трендами у сфері туризму й рекреації та на підставі аналізу доступної сучасної літератури й інформації сформувати у них вміння і навички виокремлювати новітні напрями досліджень обраного здобувачем різновиду туризму.

Етапи виконання роботи:

1. Аналіз українських фахових видань (категорії А і Б), а також періодичних міжнародних часописів наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science, Index Copernicus, Google Scholar та ін.) з метою підбору публікацій різновиду туризму обраного здобувачем.

2. Вибір щонайменше 5 україномовних та 5 іншомовних (передусім англomовних) публікацій із різновиду туризму обраного здобувачем.

3. Аналіз актуальності, історії та сучасного стану вивчення наукової проблеми наведених у кожній із обраних здобувачем публікаціях.

4. Виокремлення головних проблем наукових досліджень у обраних публікаціях.

5. Зіставлення проблем досліджень в аналізованих публікаціях із новітніми трендами наукових досліджень у сфері туризму та рекреації.

Практична робота 2. Предмет, об'єкт та функції науки. Формулювання об'єкта і предмета дослідження обраної здобувачем теми у сфері туризму і рекреації. Розкрити головні функції різновиду туризму, обраного здобувачем.

Мета заняття: Ознайомити здобувачів із головними поняттями наукового пізнання, зокрема «об'єктом» і «предметом» дослідження та сформулювати вміння і навички їх виокремлювати із врахуванням проблеми, мети і завдань наукових досліджень.

Етапи виконання роботи:

1. Ознайомлення здобувача із науково-методичними засадами виокремлення об'єктів наукового пізнання та їхньою типологією.

2. Аналіз об'єкта і предмета дослідження в обраних здобувачем публікаціях з метою набуття компетентності їх формулювання.

3. Відповідно до проблеми і мети власного наукового (магістерського) дослідження сформулювати об'єкт і предмет дослідження.

4. Визначити основні функції різновиду туризму, якому відповідає тема наукового (магістерського) дослідження здобувача.

Практична робота 3. Наукові терміни у сфері туризму і рекреації. Аналіз термінів різновиду туризму чи рекреації обраного здобувачем.

Мета заняття: Ознайомити здобувачів вищої освіти з особливостями наукової термінології, проблемами її використання та сформуванню у здобувачів вміння і навички підбирати та застосовувати відповідні терміни у власних наукових працях.

Етапи виконання роботи:

1. Ознайомлення здобувача із головними вимогами використання термінів у наукових працях.

2. Проведення контент-аналізу термінів у назвах та ключових словах публікацій, обраних здобувачем за темою власного наукового дослідження з метою виокремлення найуживаніших наукових термінів.

3. Створення термінологічного словника за темою наукового (магістерського) дослідження здобувача.

Практична робота 4. Аргументація у наукових дослідженнях як спосіб доведення наукових концепцій, теорій, ідей, гіпотез. Аналіз аргументації в обраному здобувачем науковому дослідженні у сфері туризму та рекреації.

Мета заняття: Ознайомити здобувачів вищої освіти з науково-методичними засадами застосування аргументації у наукових дослідженнях як головного способу доведення наукових концепцій, теорій, ідей, гіпотез та на підставі аналізу обраної публікації виробити у здобувачів уміння і навички оцінювати достовірність та повноту фактів, наукової інформації необхідної для реалізації мети та завдань досліджень, підтвердження наукових висновків.

Етапи виконання роботи:

1. За обраною здобувачем науковою проблематикою проаналізувати сучасні публікації (статті) та вибрати одну з них для виконання практичної роботи.
2. Провести ґрунтовний аналіз обраної публікації, зокрема мети та завдань наукових досліджень, а також гіпотез, ідей представлених у публікації.
3. Проаналізувати наукову інформацію, наведену у публікації з обов'язковим виокремленням власних даних авторів публікації та даних/ідей, почерпнутих з інших наукових публікацій.
4. Проаналізувати критерії вибору, повноту та достовірність інформації, наведеної у публікації.
5. Охарактеризувати методи, що використовуються у публікації для аналізу інформації та її представлення.
6. На підставі проведеного аналізу зробити висновок про достатність аргументованості висновків наукової публікації.

Практична робота 5. Скласти логічну опорну схему методів дослідження обраної здобувачем теми наукового дослідження.

Мета заняття: Ознайомити здобувачів вищої освіти з методами сучасних наукових досліджень та сформувані у здобувачів необхідні компетентності щодо їхнього вибору, правильного методичного застосування з метою реалізації власного наукового дослідження.

Етапи виконання роботи:

1. Відповідно до обраної проблеми, мети на завдань досліджень виокремити головні етапи наукового дослідження здобувача.
2. Для кожного етапу визначити мету, завдання та відповідно до них окреслити очікувані результати наукового дослідження.
3. Для кожного етапу виокремити загальні та спеціальні методи отримання, аналізу та представлення наукової інформації.

4. Побудувати опорну схему методів дослідження для обраної здобувачем теми наукового дослідження.

Практична робота 6. Техніка оформлення цитувань, посилань та списку літератури у наукових роботах. Ознайомлення з головними бібліометричними платформами сучасної науки та стандартами цитувань. Гарвардська система цитувань. Транслітерація бібліографії у наукових публікаціях.

Мета заняття: Ознайомити здобувачів вищої освіти зі сучасними бібліометричними платформами та трендами розвитку методологічних засад наукометрії в контексті експертного оцінювання результативності дослідницької діяльності науковців та сформувати у здобувачів уміння і навички цитувань відповідно до стандартів та вимог оформлення бібліографії, що застосовуються у провідних українських та міжнародних часописах.

Етапи виконання роботи:

1. Ознайомлення здобувачів із міжнародними наукометричними базами даних і пошуковими системи (Scopus, Web of Science, ScienceDirect, Index Copernicus, Springer Nature, Google Scholar або Google Академія та ін.) та засадами наукометрії в контексті експертного оцінювання результативності дослідницької діяльності науковців (Індекс Гірша (h-index), Index Copernicus Value (ICV), H-індекс Google Scholar та ін.).

2. Ознайомлення здобувача з технікою оформлення цитувань, посилань та списку літератури у наукових роботах відповідно до стандартів та вимог оформлення бібліографії провідних українських та міжнародних часописів.

3. Обрані здобувачем публікації (практична робота 1) за темою його наукового дослідження оформити відповідно до:

- стандарту ДСТУ 8302:2015;
- Гарвардської системи цитувань;

➤ стилю АРА.

4. Виконати транслітерацію обраних здобувачем україномовних публікацій.

Практична робота 7. Анкетування як метод отримання інформації для наукових досліджень. Структура анкети, критерії її розробки. Розробка анкети для магістерського дослідження здобувача.

Мета заняття: ознайомити здобувача вищої освіти зі структурою анкети, критеріями її розробки та сформуванню у них компетентності створення анкети для власного наукового (магістерського) дослідження.

Етапи виконання завдання:

1. Ознайомлення здобувачів із засадами створення анкети, її структурою та особливостями формулювання питань.

2. Визначення здобувачем головної проблеми наукового (магістерського) дослідження та відповідно до неї сформулювати мету, завдання анкетування та окреслити інформацію, що необхідно отримати у результаті проведення анкетування.

3. Формулювання питань до головних структурних розділів анкети (I розділ – питання, що висвітлюють вікові та соціальні особливості респондентів: вік, місце проживання, освіта, соціальний статус респондента та ін.; II розділ – загальні питання щодо проблеми дослідження; III розділ – детальні питання, що розкривають суть дослідження та визначаються метою і завданнями анкетування).

4. Верифікація контрольних питань для оцінювання достовірності відповідей респондента, логіки розміщення та зрозумілості питань.

5. Створення анкети за допомогою ресурсу Google Form.

Практична робота 8. Побудова алгоритму досліджень з урахуванням мети та завдань наукового (магістерської) дослідження здобувача.

Мета заняття: Ознайомити здобувача вищої освіти з основними науково-методичними засадами створення алгоритму наукового дослідження та сформуванню у них умінь та навиків створення алгоритму власного наукового (магістерського) дослідження.

Практична робота є підсумковою і відображає розуміння та вміння здобувача вищої освіти проводити власні наукові дослідження. Алгоритм досліджень відображає головні етапи проведення наукових досліджень, використання методів досліджень на різних етапах, отримання первинних даних та інформації, їхній аналіз і представлення, головні результати та практичні рекомендації.

Етапи виконання роботи:

1. Ознайомлення здобувачів зі засадами створення алгоритму наукових досліджень, його головними елементами.

2. Складання здобувачем алгоритму власного наукового дослідження, який охоплює:

- визначення наукової проблеми та формулювання мети, завдань, предмета та об'єкта дослідження як головної складової алгоритму;
- виокремлення головних етапів дослідження;
- підбір методів для кожного етапу наукового дослідження;
- збір фактичних (первинних) даних та інформації;
- аналіз отриманих даних та інформації, їхнє графічне представлення;
- висновки та рекомендації з метою їхнього подальшого використання у науковій чи практичній діяльності.

РОЗДІЛ 3. САМОСТІЙНА РОБОТА ТА ІДНЗ

Здобувач вищої освіти упродовж семестру самостійно опрацьовує питання та виконує індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ). Питання

та ІНДЗ для самостійного опрацювання розроблено відповідно до тем лекцій, які наведено вище у таблиці 2. Загальна кількість годин самостійної роботи для очної форми навчання – 58, для заочної з ОПП «Міжнародний туризм» - 74 год.

Теми самостійного опрацювання

Тема 1. Історія розвитку наукових досліджень. Тенденції розвитку сучасної науки, у тім числі у туризмі і рекреації.

Тема 2. Сучасна концепція управління науковими дослідженнями.

Тема 3. Природно сформована та впорядкована термінологія. Терміни основних різновидів туризму і рекреації.

Тема 4. Чинники розвитку і територіальної організації туризму і рекреації. Вплив воєнних дій та міграцій населення на наукові дослідження в Україні і Світі.

Тема 5. Регіональні особливості геопросторової організації туристично-рекреаційного комплексу країн чи регіонів, методи їхнього вивчення. Залежність вибору методів дослідження від сутності об'єктів пізнання, мети та завдань досліджень. Методи дослідження головних різновидів туризму.

Тема 6. Основні законодавчі акти щодо організації наукових досліджень в Україні. Глобальний кодекс етики в туризмі. Роль кластерів в організації наукових досліджень у туризмі.

Тема 7. Опрацювання структури сайту наукової бібліотеки.

Тема 8. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти. Форми заохочення студентської молоді до науково-дослідної роботи. Організація наукової роботи у ЛНУ імені Івана Франка. Аналіз основних нормативних документів ЛНУ імені Івана Франка щодо організації науково-дослідної роботи та підготовки наукових кадрів.

Індивідуальні науково-дослідні завдання

ІНДЗ 1. Проаналізувати вплив воєнних дій та міграцій населення в Україні та світі на розвиток наукових досліджень у сфері туризму чи рекреації.

ІНДЗ 2. Аналіз наукових шкіл обраного здобувачем різновиду туризму в Україні та світі.

Самостійна робота здобувача оцінюється бліц-опитуванням на лекціях, а також відповідями під час змістовних модулів, які охоплюють питання для самостійного опрацювання. ІНДЗ передбачають публічний виступ кожного здобувача з підготованим матеріалом за темою свого індивідуального завдання.

РОЗДІЛ 4. ПИТАННЯ ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Зміст і функції науки.
2. Роль науки і наукових досліджень у сучасному світі.
3. Етапи розвитку науки та їх головні риси.
4. Світовий досвід в організації та проведенні наукових досліджень.
5. Тенденції розвитку сучасної науки, у тім числі у туризмі і рекреації.
6. Основні якості науковця та принципи доброчесності у наукових дослідженнях.
7. Наукові школи в Україні та за кордоном.
8. Світові тренди у наукових дослідженнях.
9. Наукові дослідження: критерії класифікації.
10. Об'єкт і предмет наукового пізнання.
11. Особливості науково-дослідної роботи у сфері туризму і рекреації.
12. Головні теоретичні поняття (теорія, гіпотеза, концепція, ідея) та їхня характеристика.

- 13.Методи наукових досліджень та їхня класифікація.
- 14.Методи наукових досліджень у туризмі і рекреації. Критерії вибору методів.
- 15.Залежність вибору методів дослідження від сутності об'єктів пізнання, мети та завдань досліджень.
- 16.Сучасна концепція управління науковими дослідженнями.
- 17.Наукове пізнання. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання.
- 18.Наукова теорія: суть і компоненти.
- 19.Роль гіпотези в науковому пізнанні.
- 20.Зміст понять «метод», «методика», «методологія», їхня порівняльна характеристика.
- 21.Статистичні методи оцінки ступеня точності й достовірності результатів наукових досліджень.
- 22.Методологічні принципи термінотворення.
- 23.Природно сформована та впорядкована термінологія.
- 24.Терміни основних різновидів туризму і рекреації.
- 25.Сутність законів, закономірностей та принципів наукових досліджень.
- 26.Головні принципи організації наукових досліджень у сфері туризму і рекреації.
- 27.Сутність закону територіальної інтеграції праці в туризмі.
- 28.Закономірності комплексного розвитку держави і регіонів з позиції туризму і рекреації.
- 29.Просторовий аналіз і оцінка туристичного та рекреаційного потенціалів регіону.
- 30.Чинники розвитку і територіальної організації туризму та рекреації.
- 31.Вплив воєнних дій та міграцій населення на розвиток наукових досліджень в Україні.
- 32.Аргументація у наукових дослідженнях як спосіб доведення наукових концепцій, теорій, ідей, гіпотез.

33. Роль факту в науковому пізнанні.
34. Види науково-дослідної продукції та їх коротка характеристика.
35. Наукове дослідження: сутність та загальні вимоги. Фази проектування.
36. Логіка наукового дослідження. Загальна структура наукового дослідження.
37. Етапи наукового дослідження. Поняття про науковий алгоритм досліджень.
38. Типологія інформаційних джерел.
39. Інтернет-ресурси як джерело пошуку інформації. Критерії вибору інформації з інтернет-ресурсу.
40. Наукові бібліотеки та архівні ресурси.
41. Аналіз та способи представлення інформації.
42. Організація і форми науково-дослідної роботи студентів у ВНЗ.
43. Магістратура та аспірантура як форми підготовки кадрів.
44. Наукова публікація: основні види та функції.
45. Міжнародні критерії оцінювання та рейтинги наукових публікацій.
46. Наукова стаття та її структурні елементи.
47. Тези наукової доповіді. Правила їх написання.
48. Вимоги до наукової доповіді.
49. Кодекс етики в туризмі.
50. Роль кластерів в організації наукових досліджень у сфері туризму та рекреації.
51. Анкетування, його особливості. Критерії створення анкет та аналіз результатів анкетування.
52. Засади ведення наукової дискусії.
53. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
54. Вибір та уточнення теми кваліфікаційної магістерської роботи, підбір та вивчення літератури.
55. Структура кваліфікаційної магістерської роботи. Аналіз її головних

розділів.

56. Науково-методичні засади кваліфікаційного магістерського дослідження: критерії вибору.
57. Методика підготовки й оформлення кваліфікаційних магістерських робіт.
58. Гарвардська та українська системи оформлення літературних джерел.
59. Транслітерація. Її застосування в бібліографічному списку наукових публікацій.
60. Процедура захисту кваліфікаційних магістерських робіт.
61. Критерії створення, структура наукових доповідей та презентацій.
62. Академічна доброчесність у науковій роботі. Положення про академічну доброчесність ЛНУ імені Івана Франка.

РОЗДІЛ 5. КВАЛІФІКАЦІЙНА (МАГІСТЕРСЬКА) РОБОТА ЯК САМОСТІНЕ НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧА

5.1. Загальні положення

Магістерська робота є завершальною, підсумковою кваліфікаційною роботою другого рівня навчання, яка відображає ступінь формування у здобувачів загальних та спеціальних (фахових) компетентностей зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Кваліфікаційна (магістерська) робота ґрунтується на глибоких теоретичних знаннях у обраній здобувачем науковій проблемі дослідження у сфері туризму і рекреації та відображає уміння здобувача самостійно визначати мету й головні завдання наукового дослідження, вирішувати їх із використанням сучасних методів дослідження та новітніх інструментів. Вона скерована на виконання конкретних науково-теоретичних і прикладних завдань, характеризується цілісною структурою, обґрунтованістю одержаних наукових результатів, висновків і рекомендацій та засвідчує можливість здобувача самостійно виконувати конкретні

науково-теоретичні й прикладні завдання інноваційного характеру у сфері туризму та рекреації.

Метою кваліфікаційної (магістерської) роботи є виконання та оприлюднення здобувачем самостійного наукового дослідження, скерованого на вирішення важливого науково-теоретичного чи прикладного завдання інноваційного характеру зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Кваліфікаційна робота повинна ґрунтуватися на засадах добросовісності й наукової етики та відповідати таким критеріям [4; 5; 7; 8]:

- тема кваліфікаційної роботи повинна бути присвячена актуальній проблемі у сфері туризму та рекреації, а результати наукового дослідження повинні мати наукову новизну чи її елементи;
- ґрунтуватися на глибоких теоретичних знаннях та правильно підібраних сучасних методах дослідження у сфері туризму та рекреації, що забезпечить достовірність наукових результатів;
- містити особистий доробок здобувача, які є результатом самостійного наукового дослідження здобувача та повинні бути відображені у вступі та висновках кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- мати теоретичне чи практичне значення.

Відповідно до обраної наукової проблеми здобувач розробляє структуру та детальний план (зміст) магістерської роботи, який повинен відображати головні етапи наукового магістерського дослідження та містити науково-методичні засади, у тім числі сучасні методи дослідження у сфері туризму та рекреації. План кваліфікаційної (магістерської) роботи розробляється так, щоб вдалося розкрити мету та головні завдання наукового дослідження. Розділи роботи повинні бути чітко сформульованими, послідовними щодо розкриття теми і головних завдань, відображати цілісність наукового дослідження. Головними в структурі роботи є вступ, основні розділи (основна частина) та висновки. Вони відображають зміст та результати наукових досліджень, що проведені здобувачем.

Результати кваліфікаційної магістерської роботи, як самостійного наукового дослідження, повинні бути оприлюднені перед науковою спільнотою, у тім числі на наукових конференціях, семінарах кафедри туризму та публічному захисті перед ЕК.

5.2. Етапи виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи

Згідно з викладеним вище, виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи передбачає низку етапів, серед них [1–5]:

1. Ознайомлення магістра з актуальними проблемами досліджень у межах спеціальності 242 «Туризм і рекреація» та ОПП «Міжнародний туризм»; вибір загальної тематики досліджень з урахуванням особистих інтересів, зацікавлень та наукового чи практичного досвіду магістра і його наукового керівника.

2. Формулювання теми магістерського дослідження, її актуальності та відповідності до вимог сьогодення. Визначення об'єкта, предмета, завдань і методів дослідження та на їхній підставі побудова алгоритму наукових досліджень.

3. Пошук і аналіз існуючої наукової інформації, літературних та навчально-методичних джерел за темою кваліфікаційної (магістерської) роботи. Важливим є опрацювання сучасних закордонних публікацій за темою дослідження, формування опорного списку літературних джерел, висвітлення історії та стану вивчення проблеми дослідження з урахуванням досвіду вітчизняних та зарубіжних досліджень. Затвердження теми магістерської роботи на засіданні кафедри туризму.

4. Складання попереднього плану виконання та написання кваліфікаційної (магістерської) роботи, узгодження його з науковим керівником.

5. Написання та оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи згідно із календарним планом. Можливе коригування змісту роботи з

урахуванням результатів проведених досліджень магістром та зауважень наукового керівника.

6. Перевірка кваліфікаційної (магістерської) роботи щодо дотримання принципів академічної доброчесності (зокрема, наявності запозичень), отримання протоколу аналізу «Звіту подібності». За результатами перевірки надають допуск до попереднього захисту роботи. Перевірку проводять на онлайн-платформі для виявлення текстових запозичень StrikePlagiarism.

7. Попередній захист кваліфікаційної (магістерської) роботи на засіданні кафедри туризму. Отримання відгуку наукового керівника та рішення щодо оприлюднення роботи перед ЕК.

8. Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи українською чи іноземною мовою (за бажанням магістра) на відкритому засіданні ЕК [9].

РОЗДІЛ 6. ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕНОСТІ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Наукові дослідження і праці, у тім числі кваліфікаційна (магістерська) робота здобувача вищої освіти, повинні ґрунтуватися на нормах академічної доброчесності. Головні поняття і норми доброчесності висвітлено у таких нормативних документах ЛНУ імені Івана Франка, як: «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка», «Кодекс академічної доброчесності Львівського національного університету імені Івана Франка» [7; 8]. Вони є складовою внутрішньої нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої та наукової діяльності [7; 10].

Згідно з «Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» (п. 3; ст. 3–4):

«Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими повинні керуватися учасники освітнього

процесу та наукової діяльності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» (ст. 3).

«Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» (ст. 3).

Академічним плагіатом є (п. 5.2; ст. 5–6):

«–відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

– відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

– відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

– відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;

– відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва» (п. 5.2; ст. 5–6).

Важливим є також розуміння поняття «самоплагіату», зокрема для магістрів, результати магістерського дослідження яких пройшли апробацію та висвітлені у публікаціях.

«Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів» (ст. 3).

Отож під час написання кваліфікаційної (магістерської) роботи повинні бути відповідні посилання на власні публікації магістра.

Відповідальність за наявність плагіату чи самоплагіату у наукових роботах несуть безпосередньо їхні автори. Наукові роботи, у тім числі і кваліфікаційні (магістерські) роботи, перевіряють спеціальними програмами для перевірки текстів на наявність запозичень на відповідних платформах. Доступ до цих платформ забезпечує університет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Львів : Вид-во ЛНУ імені І. Франка, 2020. 226 с.

2. Кирильчук А. А., Наконечний Ю. І. Методологія та організація досліджень в науках про Землю : навч. посібник. Львів, 2021. 496 с.

3. Влах М., Котик Л. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібник. Львів : ВЦ ЛНУ ім. І Франка, 2018. 343 с.

4. Мальська М. П., Худо В. В., Паньків Н. М. Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсіві, бакалаврські та магістерські) для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 70 с.

5. Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю», ОПП «Глобальні зміни геоморфосистем і геозагрози» / укл. Л. Ф. Дубіс. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023. 49 с.

6. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 01.07.2016]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація). – З внесеними

поправками. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf> (дата звернення 26.08.2023).

7. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України. *Відомості Верховної Ради* (ВВР). 2016, № 3, ст. 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text%20> (дата звернення 16.08.2023).

7. Кодекс академічної доброчесності Львівського національного університету імені Івана Франка : Офіційний сайт ЛНУ імені Івана Франка. URL: (дата звернення 13.06.2024).

8. Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка : Офіційний сайт ЛНУ імені Івана Франка. URL : https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf (дата звернення 13.06.2024).

9. Положення про екзаменаційну комісію у Львівському національному університеті імені Івана Франка : Офіційний сайт ЛНУ імені Івана Франка. URL : <http://educationquality.lnu.edu.ua/accreditation/university-documents/> (дата звернення 13.06.2024).

10. Положення про Центр забезпечення якості освіти Львівського національного університету імені Івана Франка : Офіційний сайт ЛНУ імені Івана Франка. URL : <https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/03/reg-education-quality.pdf> (дата звернення 13.06.2024).

Навчально-методичне видання

Лідія Францівна Дубіс, Марта Пилипівна Мальська

Методичні вказівки
з навчальної дисципліни
«Методологія та організація наукових досліджень»
на здобуття другого (магістерського) рівня
вищої освіти

Зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»,
ОПП «Міжнародний туризм»

Підписано до друку 17.06.2024.
Формат 60x84 1/16 Друк: різнографія.
Обл.-вид. арк. Ум. друк. арк.
Наклад 50 прим.